

úřadu, že mezi Ig. S. a J. K. nebyl založen platný pracovní poměr. Pak ovšem není nezákonným, když úřad popřel existenci sporného pojistného poměru.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 4. června 1929, č. 11.131/29.)

K § 2, odst. 1, zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. — Vedlejším zaměstnáním je to, které v porovnání s jinou činností (scil. samostatnou) nebo s životním postavením té které osoby s hlediska hospodářského a sociálního je povahy podřadné. Hlavním zaměstnáním může být i zaměstnání kratší dobu denní trvající. — Okresní nemocenská pojišťovna v Brně výměrem ze dne 15. října 1926 vyslovila, že posluhovačky (ve výměru jmenovitě uvedené) v zaměstnání u firmy „Brno-Královopolské strojírně v Králově Poli“ podléhají pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří. Ke stížnosti jmenované firmy zrušila městská rada zemského hlavního města Brna jako politický úřad I. stolice rozhodnutím ze dne 25. června 1927, č. 71324-VII, výměr pojišťovny a vyslovila, že jmenované posluhovačky nepodléhají pojistné povinnosti ve smyslu § 2, odst. 1, zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. V důvodech se praví: „Provedeným šetřením bylo prokázáno, že uvedené posluhovačky zaměstnány jsou pouze poměrně krátkou dobu denní u stěžující si firmy a zbylou část dne, která zaujímá poměrně největší část zbylé pracovní doby, zaměstnány jsou vedením vlastní domácnosti (rozhodnutí nejvyššího správního soudu z 30. června 1924, č. 7344). Z důvodu toho jest pokládati zaměstnání uvedených posluhovaček u fy Brno-Královopolská strojírna v Král. Poli za zaměstnání vedlejší a tudíž za pojištění nepovinné ve smyslu § 2, odst. 1, zák. č. 221/24.“ Zemská správa politická v Brně naříkaným rozhodnutím nevyhověla odvolání okresní nemocenské pojišťovny v Brně a potvrdila rozhodnutí I. stolice z jeho důvodů, podotknuvši k vývodům odvolání, že protokolárním výsledkem posluhovaček, o něž jde, bylo zjištěno, že práce v Královopolské strojírně zabraly jim jen kratší dobu pracovní, takže po větší část denní pracovní doby zaměstnávaly se ve svých vlastních domácnostech, a jest proto zaměstnání jejich v Královopolské strojírně pokládati za vedlejší zaměstnání, nepodléhající pojištění dle zákona 221/1924. Práce těchto posluhovaček v Královopolské strojírně nepřestávají býti vedlejším zaměstnáním proto, že jejich hlavní zaměstnání není spojeno s příjmy. Proti tomuto rozhodnutí směřuje stížnost. O stížnosti uvážil nejvyšší správní soud toto: Jde o to, zdali shora uvedené ženy ve svém zaměstnání u firmy Brno-Královopolské strojírně podléhají pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří podle § 2, odst. 1, zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., dle něhož jest pojištěním povinen, kdo v Československé republice vykonává práce nebo služby na základě smluveného poměru pracovního, služebního neb učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Žalovaný úřad popřel pojistnou povinnost jmenovaných posluhovaček, uznávajících jejich zaměstnání u řečené firmy zaměstnáním vedlejším, vylučujícím je z pojistné povinnosti, při čemž pokládal za rozhodující pojmové znaky vedlejšího zaměstnání, že práce ve strojírně zabraly jim jen kratší dobu pracovní, takže po větší část denní pracovní doby se zaměstnávaly ve svých domácnostech, a zdůraznil ještě, že jest bez významu, nebylo-li toto hlavní zaměstnání spojeno s příjmy. Stížnost vytýká žalovanému úřadu právně, že vychází z nesprávné definice vedlejšího zaměstnání a že následkem toho opomenul vyšetřiti okolnosti pro vyřešení sporu rozhodné. Citovaný zákon č. 221/1924 neprovedl zásadních změn v okruhu osob povinně pojištěných, jak byl dosud vymezen v § 1 zákona ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n. A stejně jako zákon č. 268/1919 nedefinuje ani zákon č. 221/1924 v § 2, odst. 1, pojem zaměstnání vedlejšího. Je proto na snadě, že nemínil ani ničeho měniti na výkladu, který se tomuto

pojmu dostal v praxi a judikatuře tohoto soudu, jež uznávají zaměstnání tehdy za vedlejší, když v porovnání s jinou činností (scil. samostatnou) nebo s životním postavením té které osoby s hlediska hospodářského a sociálního jest povahy podřadné (srovnej Boh. A 4285/24, 5486/26 a j.). U osob, zaměstnaných nesamostatně u různých zaměstnavatelů, brátí jest při hodnocení tomto ovšem v úvahu úhrn všech zaměstnání námezdních. Uzná-li se, že tato námezdní práce podléhá pojištění dle § 2, odst. 1, pak jest řešiti další otázku, který ze zaměstnavatelů jest povinen osobu tu podle § 169 pojistiti. Podle shora uvedených pojmových znaků vedlejšího zaměstnání není tedy sama o sobě rozhodnou okolnost, jakou dobu denní, resp. jakou část denní pracovní doby zabírá práce námezdní. Hlavním zaměstnáním může býti i zaměstnání kratší dobu denní trvajícím, nestojí-li proti němu zaměstnání nebo životní postavení, s hlediska sociálního a hospodářského převažující. Třeba proto přisvědčiti stížnosti, že u továrního dělníka, jenž z důvodu omezení provozu pracuje v továrně jen kratší část denní pracovní doby, třeba se po větší část dne zabýval pracemi v domácnosti, zůstává jeho životním postavením a zdrojem jeho výživy práce námezdní. Byť i okolnost, co jest zdrojem výživy té které osoby, nebyla jediné rozhodnou, jest přece podstatnou složkou pojmovou při řešení otázky, je-li nějaké výdělečné zaměstnání vedlejším čili nic. Nebude zajisté lze považovati za zaměstnání vedlejší, tedy za něco podřadného, takové zaměstnání výdělečné, které jest jediným pramenem výživy osoby, nebo dominující složkou její výživy. Tak třeba chápati i náleze ze dne 30. června 1924, č. 7344/24, na nějž úřad v odůvodnění poukazuje. Šlo tu o manželku dělníkovu, jež vedla domácnost a krátkou dobu denní posluhovala. Bylo tu k námitkám stížnosti vysloveno, že při řešení otázky, zda zaměstnání určité jest hlavním či vedlejším, dlužno porovnatí jednotlivé složky činnosti této osoby navzájem, nikoliv činnost této osoby s činností osoby jiné, třeba ve společné domácnosti s ní žijící. Nebylo zde však zaměstnání vedlejší definováno tak, jak v naříkaném rozhodnutí činí žalovaný úřad, zejména nebylo vysloveno, že nezáleží na tom, zdali je hlavní zaměstnání spojeno s příjmy čili nic. Vede-li tedy osoba, jež svou výživou jest odkázána na práci námezdní, svou domácnost, nelze toto vedení domácnosti pokládati za její životní postavení s hlediska hospodářského a sociálního, za její hlavní zaměstnání a onu námezdní práci, jež jí živí, za něco podřadného, za zaměstnání vedlejší. Měl proto žalovaný úřad zkoumati, zda vedení domácnosti v konkrétních případech jest životním postavením zmíněných osob, zda s hlediska hospodářského a sociálního má takovou závažnost, že činí zaměstnání jejich ve strojně zjevem skutečně podružným. Toho úřad opominul, vykládaje si, jak právě dovozeno, nesprávně pojem vedlejšího zaměstnání dle § 2 zákona č. 221/1924. Bylo proto naříkané rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě.

(Náleze nejv. správ. soudu ze dne 3. září 1929, č. 16.130/29.)

K § 2, odst. 1. zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. — Opět k pojmu příležitostného zaměstnání. — Nálezem ze dne 21. května 1927, č. 492 priest. 1927, okresní úřad v Uh. Skalici uznal stěžovatele vinným přestupkem § 260 zákona č. 221/1924, kterého se dopustil tím, že nepřihlásil svých zaměstnanců ve smyslu § 17 cit. zák. u okresní nemocenské pojišťovny v Senici, a odsoudil jej podle § 263 cit. zák. k pokutě 20 Kč, v případě nedobytnosti na 2 dny vězení s tímto odůvodněním: „Obžalovaný sám doznává, že nepřihlásil u nemocenské pojišťovny v Senici ve smyslu § 17 zákona č. 221/1924 svých zaměstnanců, zaměstnaných při čištění holičského potoka od 13. listopadu do 4. prosince 1926. Obžalovaný odvolává se na to, že tato práce byla příležitostná a u jednotlivých jen krátkého trvání. Dle § 2 zák. 221/1924 nemoc. pojištění jen ti nejsou podrobeni, jejich práce, resp. služební poměr je jejich vedlejším zaměstnáním anebo příležitostným. Zaměstnanci obžalovaného dle šetření četnické